

Onderwerp

Beantwoording vragen ex art. 36 RvO GroenLinks Partij voor de Dieren
D66 PvdA over de uitgestelde aanscherping van de MPG-norm
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	331196-2024
Datum	20-11-2024	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door mevrouw E. Hillekens, de heer B. Hekkema, mevrouw A. Poelstra en de heer R. Tjepkema van de fracties GroenLinks, Partij voor de Dieren, D66 en PvdA gestelde vragen over de uitgestelde aanscherping van de MPG-norm. De brief van de vragenstellers treft u als bijlage aan.

- 1. Is het college op de hoogte van het besluit om de aanscherping van de MPG-norm (Milieuprestatie Gebouwen) uit te stellen, ondanks eerdere plannen om deze vanaf 2025 aan te scherpen? Hoe ziet het college deze ontwikkeling in relatie tot de gemeentelijke doelstellingen, onder andere in het programma Energie?*

Gezien het belang van de aanscherping van de MPG voor een concrete implementatie van het “Initiatiefvoorstel betaalbaar en duurzaam bouwen van woningen” hielden en houden wij goed contact met ons netwerk bij het Rijk. Ondanks het goede contact met dat netwerk werden we allen toch verrast door het uitstel. Deze ontwikkeling is bijzonder teleurstellend, niet alleen voor onze gemeentelijke doelstellingen, maar ook voor de woningbouwsector in het algemeen. Meerdere grote bouwondernemingen hadden al fors geïnvesteerd in houtbouwfabrieken om grote aantallen woningen met een nieuwe MPG-norm te kunnen realiseren. Dit betekent dus dat vooralsnog woningen met een MPG van 0,8 gebouwd mogen worden en dat gaat gepaard met een hogere CO₂ uitstoot dan een MPG van 0,5. De MPG aanscherping heeft overigens voornamelijk impact op de CO₂ in de keten en heeft veel minder invloed op de CO₂ uitstoot van de woning tijdens gebruik. Dit wordt bepaald door de BENG-norm en daar ligt de directe relatie met het programma Energie.

2. *Welke impact verwacht het college dat het uitstel van de aanscherping heeft op de bouwprojecten in onze gemeente in het behalen van de duurzaamheidsdoelen?*

Zoals aangegeven paste de voorgenomen aanscherping van de MPG goed bij de doelstelling uit het genoemde initiatiefvoorstel. Vooral omdat daarmee een landelijk wettelijk kader, die voor alle bouwpartijen geldig is, werd geschapen, een zogenaamd level playing field. Door het, vooralsnog, niet aanscherpen van de MPG komt dit landelijke level playing field er niet en wordt het voor onze gemeente lastiger om in 2025 al meer biobased, circulair, duurzaam en energiezuiniger te bouwen dan het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL, voorheen Bouwbesluit) nu voorschrijft. Feitelijk mogen gemeenten geen bovenwettelijke eisen stellen. Over de aanpak hoe we dit alsnog trachten te doen informeren wij de raad middels een informerende brief in december.

3. *Is het college bereid in gesprek te gaan met de rijksoverheid om de bezwaren tegen de aanscherping te bespreken? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?*

Hiertoe is het college zeker bereid, sterker tijdens het bezoek van minister Keijzer aan Groningen 30 september jl. heeft wethouder van Niejenhuis hierover al met de minister gesproken. Tevens, wetende dat de minister met “de markt” over de aanscherping van de MPG in gesprek wil op een geplande Bouwtop op 11 december a.s., zijn we gestart met een lobby via G40 richting VNG om dit geluid daar te laten horen.

4. *Het college geeft in de brief van april 2024 naast de MPG nog andere instrumenten die ze wil inzetten om de woningbouwopgave duurzaam te realiseren.*
 - a. *In de prestatieafspraken van 2024⁵ is voor het eerst circulair bouwen opgenomen. Hierin zijn afspraken gemaakt voor het circulair bouwen als pilot, het circulair slopen en het verder ontwikkelen van beleid.*
 - i. *Welke specifieke pilots zijn er gepland voor het gebruik van circulaire bouwmaterialen en circulair slopen?*

De Huismeesters:

In project Asingastraat wordt ingezet op circulaire sloop van 160 woningen. Daarnaast wordt aan de Borgwal 18 woningen gesloopt en circulair nieuw gebouwd.

Lefier:

Lefier heeft in de volgende (pilot)projecten in de uitvraag zowel gevraagd om een reguliere aanbidding, als een aanbidding gestoeld op toepassing van biobased en circulaire materialen:

Damsport: Lefier heeft de markt uitgedaagd om in hun aanbidding het toepassen van circulaire/biobased materialen mee te nemen. Dit maakt deel uit van de partnerselectie. ViefKwartier. Totale ontwikkeling wordt uitgevoerd in houtbouw; Lefier neemt daar de woningen af.

Meerstad. In De Eems is Lefier samen met projectbureau Meerstad aan het onderzoeken of er 20 woningen gebouwd kunnen worden met lokale biobased grondstoffen.

Ook in de uitleggebieden Stadshavens en De Nieuwe Held wordt in de uitvraag specifiek de toepassing van biobased en circulaire materialen meegenomen.

Nijestee:

Circulair slopen in Selwerd: met name sturing op afvalstromen als recycling kunststof kozijnen, bitumineuze dakbedekking, straatstenen hergebruiken voor tuinbakken, hergebruik fiets "nietjes" en deels hergebruik van keukenblokken en binnendeuren; Nieuwbouw pilotproject Grunobuurt: 29 woningen in blok: Hoofddraagconstructie van CLT, Houten galerijen, Houten buitenkozijnen, Dakbedekking met 30% toevoeging gerecycled materiaal en er vindt nog onderzoek plaats naar losmaakbaar metselwerk. Dit alles resulteert in een MPG van 0,47

Verduurzaming bestaande woningen: pilot met hennep dakisolatie

Patrimonium:

In Patrimoniums verduurzamingsprojecten worden op dit moment geen circulaire materialen toegepast. Ook doet men nog weinig aan circulair slopen. Er zijn wel een aantal kleine projecten uitgevoerd. Zo heeft Patrimonium bij de sloop van een negental woningen, hergebruik en recycling door afvalstromenscheiding uitgevoerd. Bij twee verduurzamingswerken heeft men oude isolatiekorrels opgevangen en daar nieuwe hoogwaardige isolatie van gemaakt. In warmtenetprojecten wil men hergebruik van cv ketels in ander bezit gaan uitvoeren.

SSH realiseerde deze zomer Proxima: 402 eenheden voor studentenhuysvesting met een MPG van 0,3. NB: deze lage MPG wordt behaald door het modulaire karakter van deze "flex"woningen. De lage MPG score is derhalve niet maatgevend voor reguliere (huur)woningbouw.

Wierden en Borgen heeft twee nieuwbouwpilots lopen buiten de gemeente Groningen waar CLT (cross laminated timber) en biobased isolatie wordt toegepast.

Woonborg laat vijf woningen circulair slopen binnen de gemeente Groningen.

ii. Welk beleid kunnen we vanuit de woningcorporaties verwachten over circulair bouwen?

In algemene zin is in de prestatieafspraken 2025 het volgende over circulair en biobased (ver)bouwen opgenomen:

In 2025 voeren woningcorporaties diverse projecten uit op het gebied van circulariteit en biobased bouwen. Bijvoorbeeld door het toepassen van biobased en circulaire materialen bij nieuwbouw en verbouw, zoals isovlas en CLT.

Er worden pilots uitgevoerd voor circulariteit bij sloop, waarbij gestuurd wordt op het scheiden van materialen in de afvalstromen.

De corporaties maken gebruik van elkaars kennis en ervaringen en van de kennis bij de gemeente. Ook is er aandacht voor het opleiden van medewerkers om circulair en biobased meer in de organisatie(s) te verankeren.

De gemeente brengt actief kennis en ervaring vanuit de CityDeal, leergang Circulair Bouwen en andere ontwikkelingen, onder de aandacht bij de corporaties in de Werkgroep Duurzaamheid.

De Huismeesters:

Circulair bouwen is bij deze corporatie onder de aandacht. Dat betekent dat zij circulaire afwegingen in projecten meenemen, vooralsnog onder het mom van 'learning bij doing'. Vanuit deze praktische aanpak wordt de opgedane kennis van circulaire sloop en nieuwbouw op termijn geïntegreerd in het duurzaamheidsbeleid.

Lefier:

Uiterlijk in 2050 maakt Lefier zo veel mogelijk gebruik van materialen die bestaan uit hernieuwbare grondstoffen of materialen die zijn hergebruikt, om op die manier zo circulair mogelijk te zijn in haar doen en laten. Om langzaam te kunnen toewerken naar dit lange termijn doel, zet men nu al de eerste stappen.

Doelstellingen tot 2030

Lefier is inmiddels, naar eigen zeggen, “voorzichtig” gestart met het terugdringen van de indirecte CO₂ uitstoot door materialen te (laten) scheiden of over te gaan op het gebruik van FSC-hout. De komende jaren wil men dit uitbreiden.

In 2030 is bij renovaties en nieuwbouw 5 tot 10% van de materialen ‘hergebruikt’.

In 2030 wordt bij renovaties en nieuwbouw 5 tot 10% gebruik gemaakt van materialen met een lage CO₂ impact.

Lefier is betrokken bij verduurzamingssamenwerkingsverband GeWOON Groen (Lefier, Wold&Waard, Acantus, Groninger Huis en Wierden en Borgen) en bezig met het verder verkennen van circulair- en biobased bouwen. Binnen deze samenwerking is een soortgelijke leergang circulair- en biobased bouwen ontwikkeld met HanzePro naar voorbeeld van gemeente Groningen. De eerste sessies hiervan beginnen in december 2024 en de eerste 50 collega's van de verschillende corporaties hebben zich al aangemeld. Dit alles om het gedachtengoed van circulair- en biobased bouwen breder in de organisaties te verspreiden. Onderdeel van deze leergang wordt ook een strategische sessie voor elke corporatie. Tijdens deze sessies gaan directies en MT's onder begeleiding van HanzePro verder in op de strategische keuzes m.b.t circulariteit. Hier zou uiteraard in de toekomst een beleid uit voort kunnen vloeien.

Nijestee herijkt op dit moment haar duurzaamheidsbeleid en het is nog onduidelijk hoe dit er uit komt te zien op het thema circulariteit.

Patrimonium is op dit moment nog niet met concreet beleid bezig met betrekking tot circulair bouwen. Ze volgen de ontwikkelingen en verkennen de komende periode de mogelijkheden. Ze onderzoeken hoe men de grondstoffen en materiaalstromen efficiënt en structureel kunnen minimaliseren richting circulair in 2050.

Wierden en Borgen is net als Lefier actief in de verduurzamingssamenwerking GeWOON Groen.

Woonborg heeft in september hun visie op circulariteit vastgesteld. Op korte termijn betekent dit inzet op laaghangend fruit om ervaring op te doen en voor bewustzijn

binnen de organisatie. Hiervoor starten we vier pilotprojecten voor circulaire keukens, materialenpaspoort bij nieuwbouw, circulaire sloop en circulair onderhoud en verbeteren.

- iii. Zijn deze pilots en beleidsontwikkelingen volgens het college voldoende om de gewenste vooruitgang in biobased en circulair bouwen te zien die de raad heeft uitgesproken met het initiatiefvoorstel?*

Alleen de pilots van de woningcorporaties zijn op dit moment niet voldoende om de doelstelling van het initiatiefvoorstel te behalen, zij bouwen een belangrijk deel van de woningen in Groningen, maar vele nieuwe woningen worden door ontwikkelaars en in mindere mate particulieren gerealiseerd. Om derhalve aan de beleidsdoelstellingen van het initiatiefvoorstel te voldoen is er meer nodig en daar wordt dan ook aan gewerkt. Hierover informeren we de raad eveneens in de al eerder genoemde brief.

- b. Het college geeft aan te willen aansluiten bij de ambities van de Nationale Aanpak Biobased Bouwen; tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen in grote gebiedsontwikkelingen is in 2030 gerealiseerd met 30% biobased materialen of meer.*
 - i. In Amsterdam is in een convenant eerder ook al de ambitie uitgesproken om meer houtbouw te realiseren.⁶ Daar is gekozen om te differentiëren in percentages biobased materialen voor verschillende typen woningen, om zo de haalbaarheid en betaalbaarheid te vergroten.⁷ Deelt het college de analyse van GroenLinks, PvdD, D66 en PvdA dat door op deze manier te werken het mogelijk is om zowel de ambitie te verhogen als de haalbaarheid en betaalbaarheid te waarborgen. Zo nee, waarom niet? Zo ja, is het college bereid om dit systeem in Groningen ook te implementeren en daarmee ook het streefdoel te verhogen?*

Het houtbouwconvenant van de MRA is in zichzelf een pilot: een eerste poging van lokale overheden om biobased bouwen in Nederland van de grond te krijgen. Als pilot heeft het de gemeente Amsterdam, en aangesloten partijen, inzicht gegeven in de mogelijkheden van houtbouw in algemene zin. Ook wij hebben een dergelijk convenant overwogen, maar de ervaring leert dat alleen een convenant niet genoeg is en alleen focus op enkel houtbouw niet per definitie tot de gewenste resultaten leidt. Vooralsnog werken we verder aan de ingezette koers, die mogelijk tot een Gronings convenant gaat leiden, maar naar verwachting veel meer tot uitdrukking zullen komen in nog op te stellen aanbestedingen voor onze woningbouwlocaties.

- c. Het college geeft aan dat zij verwacht veel impact te kunnen maken op de grote gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld door zelf een convenant af te sluiten of in gesprek te gaan met bouwers/het bedrijfsleven over hun commitment aan de milieuprestatie van gebouwen. Is het college hiertoe nog bereid? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?*

Zie voorgaande antwoord, hier zijn we nog steeds volop mee bezig. Meer hierover in informerende brief.

- d. Wat is de status van dit convenant? Welke mogelijkheden heeft het college gevonden om te sturen vanuit grondbezit?*

Zoals gezegd is een convenant geen doel op zich. Eind oktober hebben we een tweede versie van een bouwkostenonderzoek ontvangen. De uitkomsten daarvan worden nu geanalyseerd en er wordt bekeken op welke manier we met de meerkosten van biobased en circulair bouwen om kunnen gaan in de grondexploitaties van de woningbouwlocaties. Ons doel is om de raad ook hierover te kunnen informeren in de brief in december.

- 5. Is het college voornemens om nog aanvullende maatregelen te nemen om circulair en biobased bouwen te stimuleren?*

Aanvullende maatregelen zijn het niet, maar door de aangeboden interne leergang zijn inmiddels circa 80 medewerkers van verschillende bouw gerelateerde afdelingen binnen de gemeente Groningen bekend gemaakt met de mogelijkheden en onmogelijkheden van biobased en circulair bouwen. Hierdoor ontstaat veel meer zicht op kansen om projecten van de gemeente zelf meer biobased en/of circulair aan te besteden, bijvoorbeeld ook vanuit het Vastgoedbedrijf en Stadsingenieurs. Ook hierover zullen wij u in december nader op de hoogte brengen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.